

Sygn. akt III CSK 184/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości "L." sp. z o.o. w upadłości
likwidacyjnej w S.

przeciwko [...] E. [...] sp.j. w W.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 sierpnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 grudnia 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę
3600,- (trzy tysiące sześćset) złotych kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanej [...] E. [...] sp. j. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 marca 2013 r., w którym za bezskuteczną względem masy upadłości „L.” sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w S. została uznana umowa pomiędzy „L.” sp. z o.o. w S. a stroną pozwaną, a także zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda Syndyka masy upadłości „L.” spółki z o.o. w upadłości likwidacyjnej w S., z tytułu scedowanej wierzytelności kwotę 313.782,96 złotych z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania. Podstawą rozstrzygnięcia były art. 131 i art. 134 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst Dz.U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm., dalej jako p.u.n.) oraz art. 527 k.c. Oddalając apelację Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu Okręgowego.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj. art. 527 § 1 i 3 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a także błędne zrozumienie art. 527 § 4 k.c., jak też art. 134 p.u.n. przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, również z powodu błędnej wykładni art. 509 k.c. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku i ograniczenie tego obowiązku do odwołania się do uzasadnienia Sądu pierwszej instancji. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego. W odpowiedzi na skargę strona powodowa wniosła o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie o jej nieprzyjęcie do rozpoznania lub oddalenie, z zasądzeniem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący wskazali na dwa istotne zagadnienia prawne. Pierwsze dotyczy rozumienia pojęcia „stałych stosunków gospodarczych” i mylnego

uznania przez sąd, że już długotrwale dostarczanie materiałów do produkcji obuwia stanowi o tym, że strony łączyły stałe stosunki gospodarcze, niezależnie od tego, że po zawarciu umowy przelewu doszło do zawarcia między stronami umowy dostawy i uzyskania przez pozwanego zaspokojenia. Drugie zagadnienie dotyczy rozumienia umowy przelewu wierzytelności przysługujących dłużnikowi na rzecz jednego z wierzycieli i zaspokojeniu osoby trzeciej przez osoby czwarte będące dłużnikami dłużnika wierzytelności objętych cesją w mniejszym stopniu niż przewidywała umowa przelewu. Kontynuując to zagadnienie skarżący zapytali, czy w przedmiotowej sprawie nie powinno dojść do sytuacji, że w zakresie niedokonania zapłaty na rzecz osoby trzeciej przez dłużników dłużnika syndyk powinien zaspokoić się bezpośrednio z majątku osób czwartych jako „zobowiązanie w naturze”, objętego bezskutecznością zamiast żądać zapłaty w gotówce od całości wartości umowy przelewu.

Ponadto skarżący podnieśli na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, „tj. przepisu art. 527 § 4 k.c., tj. dotyczących pojęcia stałych stosunków gospodarczych przedsiębiorców,” jak też przepisów dotyczących istoty umowy przelewu oraz możliwości zwrotu niezaspokojonej części przelewu jako zobowiązania w naturze i możliwości dochodzenia jej przez syndyka na podstawie wyroku dotyczącego ubezskutecznienia czynności.

Na podstawie art. 398⁹ § 1 (bez wskazania punktu) k.p.c. skarżący uznali skargę za oczywiście uzasadnioną, a to ze względu na bezsprzeczne naruszenie przez zaskarżony wyrok przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie przez sąd drugiej instancji wszystkich zarzutów apelacji, jak również bezsprzeczne naruszenie przez ten wyrok art. 527 k.c. i art. 134 p.u.n.

Odnosząc się do wniosku pełnomocnika skarżących należy na początku stwierdzić, że bezsprzeczne w tym wniosku jest to, że został on wadliwie skonstruowany i szczątkowo uzasadniony, nie wypełniając należycie wymagań określonych w art. 398⁴ § 2 k.p.c.

W zakresie pierwszej i drugiej podstawy prawnej wniosku brak jest jakiegokolwiek profesjonalnego uzasadnienia prawnego przedstawionych

zagadnień i wątpliwości w zakresie wykładni stosownych przepisów. Samo już sformułowanie zagadnień i wątpliwości interpretacyjnych jest trudno zrozumiałe, o co skarżącym chodzi, poza tym, że z pewnością kwestionują ustalenia faktyczne Sądów w toku instancji. Odnoszą ponadto przedstawione kwestie prawne do konkretnie rozpoznawanej sprawy, zapominając, że skarga kasacyjna służy rozstrzygnięciu abstrakcyjnych zagadnień prawnych, przede wszystkim w celu rozwoju prawa i jego rozumienia, a dopiero na tle tego – ułatwieniu rozpoznania konkretnej sprawy. Jeżeli podważa się ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, to buduje się skargę kasacyjną na niedopuszczalnej podstawie prawnej (art. 398³ § 3 k.p.c.).

W obu zagadnieniach i w zgłoszonej wątpliwości interpretacyjnej nie zostały przedstawione żadne argumenty z orzecznictwa oraz poglądów doktryny, które by wskazywały na potrzebę zajęcia się podniesionymi kwestiami, zarówno odnośnie do wagi i nowości nierozstrzygniętych dotąd zagadnień, jak również rozbieżności w orzecznictwie, które nie zostały ujawnione. Jeżeli nawet w uzasadnieniu podstaw skargi przeprowadzone zostały pewne rozważania i powołane orzecznictwo, to one nie mogą zastąpić uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, innemu bowiem służą celowi. W utrwalonym i dostępnym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w podzielającym go stanowisku doktryny od dawna jest wiadome, jak ma wyglądać wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. W tym, co zostało zaprezentowane w niniejszej skardze to nie nastąpiło ani odnośnie do „stałych stosunków gospodarczych”, ani rozumienia istoty umowy przelewu, co jest widoczne już po pierwszym poznaniu treści sformułowanych zagadnień prawnych. Odnosi się to także do kwestii interpretacji art. 527 § 4 k.c., gdzie znowu pojawiła się potrzeba wyjaśnienia pojęcia stałych stosunków gospodarczych. Oznacza to, że przedstawione zagadnienie prawne jest tożsame z wątpliwościami interpretacyjnymi, w ogóle wszakże nie wyjaśnionymi, na czym one polegają. Trafne argumenty co do tego zawiera odpowiedź powoda na skargę kasacyjną. Nie można zatem uznać, aby nawet w minimalnym stopniu uzasadniony został wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Nie można również stwierdzić oczywistego uzasadnienia skargi kasacyjnej. Nie tylko ze względu na kompletny brak umotywowania tej „oczywistości”, którego nie może zastąpić powołanie się na naruszenie przepisów postępowania bez dowiedzenia w uzasadnieniu wniosku, jakie to naruszenia i jaki miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Ponadto, sformułowanie zagadnień prawnych i wątpliwości interpretacyjnych z założenia wyklucza oczywiste uzasadnienie skargi, zwłaszcza że poza przepisami postępowania oczywistość uzasadnienia skargi została także odniesiona do art. 527 k.c. i art. 134 p.u.n., a przepisy te występują już we wskazanych zagadnieniach prawnych. Problem oczywistości uzasadnienia skargi również został dogłębnie wyjaśniony w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w piśmiennictwie, ale to nie zostało zauważone przez pełnomocnika skarżącego. W związku z tym nie można uznać spełnienia przez wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Postępowanie zainicjowane skargą kasacyjną ma charakter wyjątkowy, dotyczy prawomocnego orzeczenia sądowego, a Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową. Dlatego wniesiona skarga kasacyjna musi być tak skonstruowana, aby we wniosku o jej przyjęcie, nawet gdyby miał on zawierać podobne argumenty, co w podstawie samej skargi, znalazł się odrębny i szczegółowy wywód prawny, przekonujący o potrzebie zajęcia się przedłożonymi problemami prawnymi przez Sąd Najwyższy. W niniejszej sprawie to nie nastąpiło. Na marginesie zaskarżonego orzeczenia oraz treści skargi i odpowiedzi na nią zwraca uwagę, że we wszystkich odwołaniach się do skargi pauliańskiej występuje ona błędnie jako skarga paulińska.

Mając na uwadze podniesione argumenty należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.